

**МЕЃУНАРОДЕН КРИВИЧЕН СУД
ЗА ПОРАНЕШНА ЈУГОСЛАВИЈА**

Предмет бр. ИТ-04-82-ПТ

ОБВИНИТЕЛОТ НА СУДОТ

ПРОТИВ

**ЉУБЕ БОШКОСКИ
ЈОХАН ТАРЧУЛОВСКИ**

ИЗМЕНЕТО И ДОПОЛНЕТО ОБВИНЕНИЕ

Обвинителот на Меѓународниот кривичен суд за поранешна Југославија, во согласност со своите овластувања според член 18 од Статутот на Меѓународниот кривичен суд за поранешна Југославија (понатаму во текстот: Статутот на Судот), ги обвинува:

**ЉУБЕ БОШКОСКИ
ЈОХАН ТАРЧУЛОВСКИ**

за **КРШЕЊЕ НА ЗАКОНИТЕ ИЛИ ОБИЧАИТЕ НА
ВОЈУВАЊЕ**, како што следи:

ОБВИНЕТИОТ

ЉУБЕ БОШКОСКИ

1. **Љубе БОШКОСКИ** е роден на 24. октомври 1960 во градот Тетово, Република Македонија (понатаму во текстот: БЈРМ) во рамките на Социјалистичка Федеративна Република Југославија. Од мај 2001 до ноември 2002, **Љубе БОШКОСКИ** беше Министер за внатрешни работи на БЈРМ. Во тој период тој беше истакнат член на владеечката политичка партија позната под името Внатрешна македонска револуционерна организација – Демократска партија за македонско национално единство (понатаму во текстот: ВМРО-ДПМНЕ).

ЈОХАН ТАРЧУЛОВСКИ

2. **Јохан ТАРЧУЛОВСКИ** е роден на 17. ноември 1974 во градот Скопје, Република Македонија во рамките на Социјалистичка Федеративна Република Југославија. Во 2001 година тој беше полицаец на функцијата инспектор за придружба во службата за обезбедување на Претседателот во Министерството за внатрешни работи. Во рамките на неговите работни должности спаѓаше и личното обезбедување на Претседателот. Истовремено тој беше и член на ВМРО-ДПМНЕ.

ЛИЧНА КРИВИЧНА ОДГОВОРНОСТ

Член 7(1) од Статутот на Судот

3. **Јохан ТАРЧУЛОВСКИ** е лично кривично одговорен според член 7(1) од Статутот на Судот за кривични дела наведени во член 3 од Статутот на Судот како што е изнесено во Изменето и дополнето обвинение, коишто тој ги извршил, наредил, планирал, поттикнувал или помагал и поддржувал. Кога се употребува зборот „извршил“ во ова Изменето и дополнето обвинение, Обвинителот не тврди дека обвинетиот физички извршил кое било од тие кривични дела со кои се товари. „Извршил“ во ова Изменето и дополнето обвинение вклучува учество во Здружен злосторнички потфат (ЗЗП).

Здружен злосторнички потфат

4. Здружениот злосторнички потфат започнал не порано од петок 10. август 2001 и продолжил сè до, вклучително со, недела 12. август 2001, за време на вооружениот конфликт во БЈРМ. Целта на Здружениот злосторнички потфат била да се упати противзаконски напад на цивили и цивилни објекти во селото Љуботен, што не било оправдано со воена неопходност, кривично дело според член 3 од Статутот на Судот. Кривичните дела што се извршени во Љуботен и со кои тој се товари во точките од 1 до 3 од ова Изменето и дополнето обвинение спаѓаат во рамките на целта на Здружениот злосторнички потфат.

5. **Јохан ТАРЧУЛОВСКИ** работел заедно со другите членови на Здружениот злосторнички потфат, припадници на редовната и на резервната полиција на БЈРМ под негова команда во рамките на Министерството за внатрешни работи.
6. **Јохан ТАРЧУЛОВСКИ** учествувал во Здружениот злосторнички потфат, знаејќи за неговите противзаконски цели, во текот на целиот период на неговото постоење на еден или повеќе од следните начини:
- (а) Од јули до август 2001 тој лично избирал лица за формирање на својата редовна и резервна полициска единица којашто учествувала во нападот.
 - (б) Од јули до август 2001 тој го координирал вооружувањето на припадниците од неговата редовна и резервна единица којашто учествувала во нападот.
 - (в) Меѓу 10. и 12. август 2001, со помош на високи државни и полициски службеници, тој ги убедил највисоките полициски и воени команданти кои биле одговорни за безбедноста во областа на Љуботен да го поддржат нападот на Љуботен.
 - (г) Тој побарал и добил логистичка, материјална и вооружена поддршка за нападот на Љуботен од највисоките полициски и воени команданти стационирани во областа на Љуботен меѓу 10. и 12. август 2001.
 - (д) Тој ги потстрекнувал редовните и резервните полицајци во својата единица да учествуваат во нападот на Љуботен.
 - (ѓ) Тој решавал за оружјето, човечкиот потенцијал, логистичката и друга материјална поддршка што требало да биде употребена во нападот.
 - (е) Тој го определувал времето, методот, начинот, целите и метите на нападот.
 - (ж) Тој им наредил на редовните и резервните полицајци во својата единица, користејќи ја својата позиција на авторитет, да го нападнат Љуботен.

- (з) Тој бил присутен и раководел и лично давал напатствија во копнениот напад и бил присутен на местото на личните кривични дела за кои се товари во ова Изменето и дополнето обвинение.
7. **Јохан ТАРЧУЛОВСКИ** учествувал во Здружениот злосторнички потфат како соизвршител. **Јохан ТАРЧУЛОВСКИ** и другите членови на Здружениот злосторнички потфат делувале врз основа на заедничка цел, со подеднакви намери.
8. Всушност, кривичните дела наброени во точките од 1 до 3 од ова Изменето и дополнето обвинение претставуваат природна и предвидлива последица од извршувањето на целта на Здружениот злосторнички потфат, да се упати директен противзаконски напад на цивили и цивилни објекти во селото Љуботен, и **Јохан ТАРЧУЛОВСКИ** бил свесен дека такви кривични дела се можна последица од извршувањето на Здружениот злосторнички потфат и свесно одлучил да учествува во потфатот.

Наредување, Планирање и Поттикнување

9. **Јохан ТАРЧУЛОВСКИ** е исто така лично кривично одговорен за наредување, планирање и поттикнување на кривичните дела со кои се товари во Изменетото и дополнето обвинение со тоа што учествувал во нападот на Љуботен како што е опишано во параграфите 6 (а) до (з) погоре. Тој директно имал намера тие кривични дела да бидат извршени или, во краен случај, тој бил свесен за големата можност дека тие кривични дела ќе бидат сторени при извршувањето на неговите наредби, планови и поттикнувања.

Помагање и Поддржување

10. Покрај тоа, **Јохан ТАРЧУЛОВСКИ** ги помагал и поддржувал кривичните дела со кои се товари во Изменетото и дополнето обвинение со тоа што учествувал во нападот на Љуботен како што е опишано во параграфите 6 (а) до (з) погоре. Тој бил свесен дека неговото однесување ќе го потпомага извршувањето на

кривичните дела од страна на сторителите или бил свесен дека постои голема веројатност дека неговите постапки ќе го потпомогнат извршувањето на кривичните дела од страна на сторителите.

Член 7(3) од Статутот на Судот

11. **Љубе БОШКОСКИ** е лично кривично одговорен според член 7(3) од Статутот на Судот за кривични дела наведени во член 3 од Статутот на Судот како што се вели во ова Изменето и дополнето обвинение. **Љубе Бошкоски** се товари со одговорност од позиција на претпоставен за делата на редовната и резервната полиција, вклучувајќи ги и специјалните полициски единици, како и за дела извршени од страна на затворските чувари, вработените во болницата и цивили како што е опишано во поединечните точки од Изменетото и дополнето обвинение. Претпоставениот е одговорен за кривичните дела на своите подредени доколку знаел или имал причина да знае дека неговите подредени се подготвуваат да извршат такво дело или веќе го сториле тоа, а претпоставениот не презел неопходни и рационални мерки да го спречи таквото дело или да ги казни сторителите. **Љубе Бошкоски** не ги исполнил своите обврски како претпоставен да го испита случајот и да ги казни сторителите на кривичните дела наведени подолу.
12. **Љубе БОШКОСКИ** во функција на Министер за внатрешни работи имал *de jure* и *de facto* моќ на команда и контрола врз полициските сили коишто учествувале во кривичните дела наведени во ова Изменето и дополнето обвинение. **Љубе БОШКОСКИ**, како Министер за внатрешни работи на БЈРМ бил највисок авторитет во Министерството за внатрешни работи (МВР). Една од неговите службени должности била јавната и државната безбедност. Како Министер за внатрешни работи на БЈРМ, **Љубе БОШКОСКИ** имал потполно овластување и одговорност за функционирањето на полициските сили, како редовните така и резервните вклучувајќи ги сите специјални полициски единици, во рамките на БЈРМ.
13. **Љубе БОШКОСКИ** имал моќ на команда и контрола врз сите полициски сили во БЈРМ. Сите подредени имале должност да ги извршуваат сите наредби издадени од него. Тој имал овластување да назначува, казнува, изрекува дисциплински

казни, суспендира и отстранува полицајци од должност за кривични дела коишто тие можеби ги извршиле. Другите овластувања вклучувале право да основа полициски единици, да изведува полициски операции и да ги определува полициските правила и прописи. Честопати во главните тактички полициски операции Министерот го спроведуваше своето командување во униформа.

14. **Љубе БОШКОСКИ** знаел или имал причина да знае дека кривичните дела наведени во ова Изменето и дополнето обвинение биле извршени од страна на неговите подредени. Покрај другото, неговото знаење било обезбедено преку набљудување на оштетениот имот и малтретираните притвореници блиску до местото на нападот во раните попладневни часови на 12. август 2001, преку средбите со учесниците во нападот на 12. август 2001, внатрешните полициски извештаи, јавните гласила, вклучувајќи ги и дневните албански и македонски весници, средбите со меѓународните претставници и новинари и извештаите на меѓународните организации поднесувани повеќе денови и недели по злосторствата.
15. Меѓу 12 август 2001 и мај 2002, кога Обвинителот на Меѓународниот кривичен суд за поранешна Југославија ги информира властите на БЈРМ дека таа ја користи предноста во врска со наводните кривични дела што произлегуваат од Љуботенскиот напад во август 2001, **Љубе БОШКОСКИ**, знаејќи за кривичните дела наведени во ова Изменето и дополнето обвинение, имал обврска да ги казни своите подредени коишто ги извршиле кривичните дела наведени во ова Изменето и дополнето обвинение. Меѓутоа, тој не презеде потребни и рационални мерки да го стори тоа. Во текот на тој период ниту еден од подредените не беше казнет на никаков начин за кривичните дела со кои се товарат во ова Изменето и дополнето обвинение, ниту пак е спроведена или одобрена од негова страна некаква вистинска истрага или пак се овластени од него други органи ефективно да ги испитаат кривичните дела.
16. Во рамките на должностите на **Љубе БОШКОСКИ** е и обврската да ги испита и да ги воспостави фактите за кривичните дела и да наложи соодветни казнени мерки за извршителите. **Љубе БОШКОСКИ**, и покрај тоа што ги знаел

извршителите вмешани во нападот, на никаков вистински начин по нападот не покренал распрашување на **Јохан ТАРЧУЛОВСКИ**, или истрага на активностите на полициската единица на 12. август 2001, или на активностите на полицајците одговорни за суровото постапување со жителите на Љуботен коишто биле притворени, иако бил во позиција да го стори тоа.

17. **Љубе БОШКОСКИ** бил свесен за подготовките на полициските единици на **Јохан ТАРЧУЛОВСКИ** за нападот на Љуботен и за нивната вмешаност во нападот пред и за време на нивната операција на 12. август 2001, а сепак не обезбедил да се направи никаква истрага за да се испита нивната вмешаност во кривичните дела со кои се товарат во ова Изменето и дополнето обвинение. **Љубе БОШКОСКИ** бил свесен за притворот на голем број цивили од албанско етничко потекло од Љуботен и бил свесен или, во краен случај, имал причина да знае дека на и по 12. август 2001 се постапувало сурово со притворените Албанци, и не направил никаков вистински напор да ги испита овие наводни тврдења и да ги казни сторителите.

ОБВИНЕНИЈА

ТОЧКА 1

УБИСТВО

РАМИ ЈУСУФИ

18. Во околу 8.20 наутро, во недела 12. август 2001, припадници на полициската единица под команда на **Јохан ТАРЧУЛОВСКИ** насилно влегле во дворот од куќата на Рами ЈУСУФИ, којашто се наоѓа во северниот дел на Љуботен во близината на Љубанци. Рами ЈУСУФИ, 33 годишен маж, етнички Албанец, спиел во својот кревет кога мајка му го повикала да дојде на влезната врата. Тој отишол до вратата, во пижами, невооружен, и веднаш бил застрелан одблизу во стомакот преку отворената врата од еден од полицајците. Тој починал по два часа.

СУЉЕЈМАН БАЈРАМИ, МУХАРЕМ РАМАДАНИ И АТУЛА
ЌАИЉИ

19. Неколку часа подоцна, околу 11.00 претпладне, во недела 12. август 2001, **Јохан ТАРЧУЛОВСКИ** и припадниците на полициската единица дошле до куќите на Адем АМЕТОВСКИ и Зија АДЕМИ, оддалечени околу 20 метри една од друга, во горниот источен дел на селото. Во овие две куќи, мажи, жени и деца, сите невооружени, побарале засолниште во двете визби од полицискиот и војничкиот напад.
20. Полицајците им наредиле на мажите да излезат од визбите, и 13 од нив ги поредиле до главната порта од куќата на Адем АМЕТОВСКИ. Полицајците ги присилиле мажите да легнат на земја каде што сите биле повеќепати и жестоко тепани. Суљејман БАЈРАМИ, 23 годишен етнички Албанец, станал и се обидел да бега. Тогаш тој бил убиен од куршум барем од еден од полицајците. По ова, полицајците им наредиле на десет од останатите дванаесет мажи да одат кон соседното македонско село Љубанци. На другите двајца, постари луѓе, им било наредено од полицајците да го напуштат местото. Кога овие двајца си заминувале, полицајците пукале во нив и го убиле Мухарем РАМАДАНИ, 65 годишен етнички Албанец.
21. Атула ЌАИЉИ, 35 годишен етнички Албанец, е еден од десетмината што биле присилени да одат кон Љубанци. Тој, како и останатите, бил и понатака тепан откако го напуштиле селото. Кога дошол до полицискиот контролен пункт пред Куќата на Браца на границата меѓу селата Љуботен и Љубанци, Атула ЌАИЉИ имал сериозни повреди. Повторно бил удиран со клоци на тоа место. Тој бил пренесен заедно со другите во отворена приколка на камион до полициската станица во Мирковци, каде што повторно бил тепан од полицијата. Пред да биде однесен од полициската станица во болницата целото тело му било со модрици, удреници и раскрвавено. Не бил во состојба да зборува како последица на повредите. Попладнето на 13. август 2001, Атула ЌАИЉИ починал во Скопската болница како последица од тепањето.

ЦЕЉАЉ БАЈРАМИ, БАЈРАМ ЈАШАРИ И КАДРИ ЈАШАРИ

22. Околу 12.00 часот напладне, во недела на 12. август 2001, по убиството на Суљејман БАЈРАМИ и Мухарем РАМАДАНИ, **Јохан ТАРЧУЛОВСКИ** и припадниците на полициската единица под негова команда се упатиле преку селото на исток кон куќата на Кани ЈАШАРИ, каде што петорица невооружени мажи се имале засолнето пред напредувањето на полициската единица. Кога пристигнала, полицијата го повикала сопственикот на куќата и потоа отворила оган на неа. Потоа полицијата ја запалила куќата и племната со бензин. Тогаш луѓето што биле внатре изрипале преку задните прозорци на куќата и се сокриле под сталакот за сушење тутун, околу триесетина метри понатака. Полицијата пукала во луѓето присилувајќи ги да потрчаат кон планината зад куќата. Додека трчале, тројца од мажите, Џељаљ БАЈРАМИ, 29 годишен, Бајрам ЈАШАРИ, 34 годишен, и Кадри ЈАШАРИ, 31 годишен, сите мажи од албанско етничко потекло, биле убиени од истрел на околу 100 до 150 метри од куќата. Другите двајца избегале, едниот со повреда од куршум, а другиот неповреден.
23. Со делата или пропустите опишани погоре **Љубе БОШКОСКИ** и **Јохан ТАРЧУЛОВСКИ** се кривично одговорни како што е подробно опишано во параграфите од 3 до 17 за:

Точка 1: Убиство, КРШЕЊЕ НА ЗАКОНИТЕ ИЛИ ОБИЧАИТЕ НА ВОЈУВАЊЕ, предвидени во член 3(1)(а) од Женевската конвенција од 1949 и казниви според член 3 и член 7(1) и 7(3) од Статутот на Судот.

ТОЧКА 2**БЕЗОБСИРНО УНИШТУВАЊЕ НА ГРАДОВИ, ГРАТЧИЊА И СЕЛА**

24. Меѓу околу 10.00 наутро и 5.00 попладне во неделата на 12. август 2001, додека полициската единица под команда на **Јохан ТАРЧУЛОВСКИ** се движела низ селото Љуботен од северо-источниот раб кон југо-источниот крај припадниците на групата намерно запалиле најмалку 14 куќи. Овие настани се случиле во текот на општиот напад врз цивилното население на Љуботен.

Покрај палењето на куќите, полицајците оштетувале куќи со употреба на рачни бомби и малокалибарско оружје. Како резултат на овие дејства, 14 куќи биле сериозно оштетени или уништени. Во северниот дел, 6 куќи една до друга биле уништени или сериозно оштетени. Во горниот источен дел, 5 куќи биле уништени или сериозно оштетени и во долниот источен дел 3 куќи биле уништени или сериозно оштетени. Повеќе детали за карактеристиките и обемот на овие 14 безобсирно оштетени имоти во овој напад се дадени во **Прилог А**, којшто е приложен кон и претставува дел од ова Изменето и дополнето обвинение.

25. Со делата или пропустите опишани погоре **Љубе БОШКОСКИ** и **Јохан ТАРЧУЛОВСКИ** се кривично одговорни како што е подробно опишано во параграфите од 3 до 17 за:

Точка 2: Безобсирно уништување на градови, гратчиња и села, **КРШЕЊЕ НА ЗАКОНИТЕ ИЛИ ОБИЧАИТЕ НА ВОЈУВАЊЕ**, казниви според член 3(б) и член 7(1) и 7(3) од Статутот на Судот.

ТОЧКА 3

СУРОВО ПОСТАПУВАЊЕ

26. Во периодот меѓу недела 12. август 2001 и среда 15. август 2001, во текот и по копнениот напад на Љуботен од страна на **Јохан ТАРЧУЛОВСКИ** и припадниците на неговата полициска единица, повеќе од сто мажи од албанско етничко потекло, жители на селото, биле притворени и подложени на намерно задавање на силна болка или измачување со тепање, понижување, шиканирање и психичко малтретирање. Со овие жители се постапувало сурово во рамките на Љуботен, на два полициски контролни пункта блиску до и надвор од селото, во пет полициски станици во општина Чаир и во градот Скопје, како и во еден суд во Скопје и во една скопска болница.
27. Суровото постапување прво се случило на две локации, една во и една надвор од Љуботен. Во селото, 13 жители, етнички Албанци, биле тешко тепани во куќата на Адем АМЕТОВСКИ на начин опишан погоре и подолу. Надвор од селото, кај еден

- полициски контролен пункт оддалечен 3 – 4 километри од селото Љуботен во правец кон Скопје, редовни и резервни полицајци притвориле најмалку деведесет машки жители кои биле во бегство од копнениот напад на **Јохан ТАРЧУЛОВСКИ** и припадниците на неговата полициска единица во Љуботен и физички и психички малтретирале најмалку половината од нив.
28. По овие првични притворања и тепања на овие две локации, двете групи притворени луѓе биле префрлени во различни полициски станици, а потоа во некои случаи во Основниот суд Скопје II и во Градската болница во Скопје. Првата група притворени и тепани жители биле однесени од куќата на Адем АМЕТОВСКИ во Љуботен прво во полицискиот контролен пункт кај Куќата на Браца, надвор од селото, и оттаму во полициската станица „Мирковци“. Од полициската станица, половина од нив биле потоа однесени во Градската болница во Скопје, а другата половина во Основниот суд Скопје II.
29. Втората група жители кои биле притворени и тепани биле издвоени од една колона од стотина жители на Љуботен кои, исплашени од нападите, се обидуваале да го напуштат селото пешки и се движеле во правец кон Скопје. На околу 3 – 4 километри од селото, на Љуботенски пат, кај полицискиот контролен пункт „Бузалак“, невооружени цивилни машки жители на Љуботен биле одвоени од жените и децата во колоната. Најмалку половина од мажите биле тепани од полицијата кај Бузалак, а потоа деведесет од нив биле последователно префрлени во одделни групи во полициски станици, најмногу во Скопје и тоа во Чаир (Бутел), Кисела Вода (Пролеќе), Бит Пазар и Карпош, каде што понатака со нив сурово се постапувало. Како последица од здобиените повреди, некои од овие мажи биле испратени во Градската болница во Скопје. На сите овие места тепањата биле извршени од полицајци, резервисти или цивили на кои им било дозволено, биле поттикнувани или помагани од полицијата да го спроведуваат тепањето.
30. Притворањето и тепањето на овие затворени мажи било организирано, систематско и настојчиво. Повеќето од притворените биле повторно тепани на секоја следна локација како што е опишано во параграфите 31 до 40 подолу.

КУЌАТА НА АДЕМ АМЕТОВСКИ

31. Меѓу 11.00 наутро и 12.00 напладне, на 12.август 2001, тринаесетте жители на Љуботен на кои им било наредено да излезат од куќите на Адем АМЕТОВСКИ и на Зија АДЕМИ од страна на **Јохан ТАРЧУЛОВСКИ** и припадниците на неговата полициска единица, биле присилени да легнат на земја со лицата надолу. Полицајците потоа ги удирале со тупаници, ги клоцале, рипале на нив и ги удирале овие мажи со кундаци од пушки и со дрвени стапови. Еден полицаец го застрелал таткото на Суљејман БАЈРАМИ во раката. На еден друг од мажите му бил врежан крст на грбот со нож. Овие мажи се здобиле со повреди на рацете, на главите, на ребрата и на рамената. Суљејман БАЈРАМИ бил жестоко удиран во главата пред да биде убиен со истрел.

КУЌАТА НА БРАЦА

32. Во раните попладневни часови, меѓу 12.30 и 1.00 по тепањето пред куќата на Адем АМЕТОВСКИ, десетте преостанати мажи од групата што претходно се состоела од 13 биле одведени до полицискиот контролен пункт кај Куќата на Браца во околината на селото. По патот овие луѓе биле понатака тепани и по пристигнувањето кај Куќата на Браца тепањето продолжило уште околу половина час. Тие биле клоцани, било рипано на нив и биле удирани со парчиња запалено дрво. Ова малтретирање предизвикало повреди на нивните грбови, рамена, глави, носеви и ребра. Десетмината биле потоа насилно фрлени на полициски камион и однесени во полициската станица „Мирковци“, каде што биле притворени.

ПОЛИЦИСКАТА СТАНИЦА „МИРКОВЦИ“

33. Во попладневните часови меѓу 12. и 14. август 2001, редовни и резервни полицајци физички и психички ги малтретирале десетте притворени мажи од Љуботен во и надвор од полициската станица „Мирковци“. При пристигнувањето во станицата, некои од мажите биле исфрлени од камионот додека сè уште биле во бесвест од претходните тепања. Овие мажи биле удирани со тупаници, клоцани и удирани со различни алати како на пример кундаци од пушки, лопати, полициски палки и други предмети. Тепањето се спроведувало со таква жестина што

некои од притворениците не можеле да мрднат од болка. Тие претрпеле повреди како скршени заби, рани и модрици.

КОНТРОЛНИОТ ПУНКТ „БУЗАЛАК“

34. Меѓу раните попладневни часови и 6.00 попладне во недела, 12. август 2001, околу деведест мажи биле уапсени под закана на оружје кај овој контролен пункт додека бегале од селото со своите семејства. Овие мажи биле тепани од страна на редовни и резервни полицајци, како и од некои цивили. Тие биле клоцани, удирани со тупаници и газени, додека биле присилувани да легнат на земја со лицата надолу. Биле повеќепати удирани со кундаци од пушки, полициски палки, гранки од дрва, дрвени стапови и со други предмети. Еден маж бил убиен со истрел во главата кога од страв тргнал да бега од контролниот пункт. Друг еден маж што носел двомесечно бебе бил тепан. Еден ментално хендикепиран човек бил тепан. Меѓу нанесените повреди имало расцепени глави, раскрвавени носеви, повреди на уши, тешки модрици, потечени очи и скршени ребра. Овие повреди здобиени од тепањето предизвикале трајна онеспособеност, како на пример повредено рамо, чести главоболки и постојани болки во грбот.

ПОЛИЦИСКАТА СТАНИЦА „ЧАИР“ (БУТЕЛ)

35. Во текот на попладнето на 12. август 2001 најмалку 76 од притворениците од контролниот пункт „Бузалак“ пристигнале во одделни групи во полициската станица „Чаир“ и биле задржани таму. Најмалку 30 од нив биле тепани од редовни и резервни полицајци во и надвор од станицата, во текот на притворот како и при нивното пристигнување и заминување. Тие биле удирани со кундаци од пушки, со тупаници, чизми, дрвени стапови, палки за безбол и со метални цевки по вратот, по грбот и по главата. Еден од притворениците бил силно треснат со лицето на подот. Друг еден притвореник се здобил со скршено ребро. Други се онесвестиле од тепањето. Мажите биле оставени во претрупани ќелии околу 2 до 3 часа, со меѓу 15 и 50 мажи притворени во една мала ќелија. Во овие ќелии немало свеж воздух, вода или соодветни санитарни услови.

ПОЛИЦИСКАТА СТАНИЦА „КИСЕЛА ВОДА“ (ПРОЛЕЌЕ)

36. Меѓу 12. и 14. август 2001, најмалку 32 селани од Љуботен биле притворени во полициската станица „Кисела Вода“. Од овие селани најмалку 27 биле тепани од редовни и резервни полицајци пред и внатре во полициската станица. Мажите биле удирани со тупаници, клоцани, удирани со колено во лицето и во вратот и удирани по цепото тело. Тие биле удирани со кундаци од пушки, полициски палки, стапови и кабли и исто така газени. На еден притвореник му била ставена цевка од огнено оружје во устата, додека на друг му била расечена раката со ножици. Тепањата биле проследени со вербални навреди и закани.

ПОЛИЦИСКАТА СТАНИЦА „БИТ ПАЗАР“

37. Меѓу 12. и 14. август 2001, најмалку четвртината од дваесет и четворицата притвореници задржани во полициската станица „Бит Пазар“ биле тепани во дворот на станицата од страна на редовни или резервни полицајци. Притворениците биле удирани со тупаници и со кундаци од пушки. Условите на притвор биле лоши.

ПОЛИЦИСКАТА СТАНИЦА „КАРПОШ“

38. Меѓу 12. и 14. август 2001, најмалку 53 притвореници биле однесени во различни групи во оваа станица и притворени. Најмалку 19 од нив биле тепани од редовни и резервни полицајци и од специјалци. Тие биле тепани на патот кон станицата и внатре во станицата. Притворениците биле удирани со тупаници, клоцани, удирани со кундаци од пушки и палки за безбол од страна на полицијата.

ОСНОВНИОТ СУД СКОПЈЕ 2

39. На 14. август 2001, во раните попладневни и вечерни часови, дваесет и двајца притвореници биле донесени и се водела судска постапка против нив во Основниот суд Скопје II, каде што најмалку 19 од нив биле тепани. Тепањата се случиле во ходниците и коридорите на судот. Тие биле тепани од страна на редовни и резервни полицајци, затворски чувари и некои цивили на коишто полицајците им дозволиле, ги поттикнувале и им

помагале да го спроведат тепањето. Биле тепани по целото тело со полициски палки и кундаци од пушки, а покрај тоа биле газени и горени со цигари.

ГРАДСКАТА БОЛНИЦА ВО СКОПЈЕ

40. Меѓу 12. август и 21. август 2001, 14 тешко повредени притвореници биле донесени од различни локации споменати погоре и задржани во болницата. Најмалку 11 биле тепани, пред болницата или во нивните соби, од страна на редовни и резервни полицајци и вработени во болницата на коишто полицајците им дозволиле, ги поттикнувале и им помагале да го спроведат тепањето. Повредените биле удирани со тупаници, било рипано на нив и биле удирани со полициски палки.
41. Дополнителни детали за жртвите, датумите, локациите и природата на суровото постапување се содржани во **Прилог Б**, којшто е припоен кон и претставува дел од ова Изменето и дополнето обвинение.
42. Поради делата и пропустите опишани во параграфите 31 до 40 (вклучително со тие два) погоре, **Љубе БОШКОСКИ** е кривично одговорен како што е подробно опишано во параграфите 3 до 17 погоре и за делата или пропустите опишани во параграфите 31 до 32 (вклучително со тие два) погоре, **Јохан ТАРЧУЛОВСКИ** е кривично одговорен како што е подробно опишано во параграфите 3 до 17 за:

Точка 3: Сурово постапување, **КРШЕЊЕ НА ЗАКОНИТЕ ИЛИ ОБИЧАИТЕ НА ВОЈУВАЊЕ**, предвидени во член 3(1)(а) од Женевската конвенција од 1949 и казниви според член 3 и член 7(1) и 7(3) од Статутот на Судот.

ОПШТИ ПРАВНИ НАВОДИ

43. Од јануари 2001 сè до најмалку втората половина на септември 2001 постоеше состојба на вооружен конфликт во БЈРМ.
44. Во текот на целиот период на којшто се однесува ова Изменето и дополнето обвинение, **Љубе БОШКОСКИ** и **Јохан ТАРЧУЛОВСКИ** биле должни да се придржуваат кон законите

и обичаите со кои се регулира спроведувањето на вооружен конфликт, вклучувајќи ја и Женевската конвенција од 1949 и дополнителните кон неа протоколи.

ДОПОЛНИТЕЛНИ ФАКТИ

ГЕОГРАФИЈА

45. Македонија беше конституирана како Југословенска република во 1944 и остана една од шесте конститутивни републики на Социјалистичка Федеративна Република Југославија (СФРЈ) заедно со Босна и Херцеговина, Хрватска, Црна Гора, Србија и Словенија сè до распаѓањето на СФРЈ во 1991-1992. На 8. април 1993 година земјата беше примена во Обединетите Нации откако беше признаена од меѓународната заедница под името БЈРМ.
46. БЈРМ е окружена со копно и се граничи со Албанија, Бугарија, Грција и Србија и Црна Гора. Според пописот на населението од 1994 Македонците сочинуваа 66,6%, а Албанците 22,7% од населението на земјата. Областите во кои е распореден значителен број на албанското население на БЈРМ се во северниот дел на земјата, на границата со Србија и Црна Гора (Косово) и во југо-западниот дел на земјата, на границата со Албанија.
47. Во 2001 БЈРМ беше поделена на 123 општини. Општина Чаир покрива дел од градот Скопје, како и неколку села во близината, вклучувајќи го и селото Љуботен. Според пописот на населението од 1994, општината Чаир имала население од 63 375 жители, од коишто околу 57% биле Македонци, 29% биле Албанци и 14% биле опишани како „други“.

ЕТНИЧКАТА ПОДЕЛБА ВО МАКЕДОНИЈА

48. Во односите меѓу етничките Албанци и етничките Македонци се рефлектира комплексноста на историската еволуција на македонската држава и на македонскиот идентитет во контекст на националните и етничките судири во регионот во текот на 20тиот век. Незадоволството на етничките Албанци со нивниот групен статус, јазик и права на образование, како и наводно дискриминаторско однесување доведе до политички тензии меѓу заедниците на етничките Албанци и етничките Македонци.

Етничките Албанци го бојкотираа референдумот за независност во 1991 и одржаа свој референдум за територијална самостојност во јануари 1992, во кој околу 99,9% од етничките Албанци гласаа за автономија. Македонската влада го прогласи референдумот за нелегален.

49. Барањата на заедницата на етничките Албанци се изразија во расправите околу членот 7 од Уставот на БЈРМ, кој го прогласува македонскиот јазик со кириличната азбука за официјален јазик на земјата. Албанската етничка заедница бараше подеднаков статус за албанскиот јазик. Албанската заедница исто така бараше да се озакони Тетовскиот Универзитет со настава на албански јазик. Универзитетот беше прогласен за неуставен од страна на владата на БЈРМ.
50. Албанската етничка заедница исто така изрази незадоволство поради нејзината ограничена застапеност во сите сфери на македонското општество. Статистиката од пред конфликтот покажува дека етничките малцинства сочинувале 8,7% од службениците во органите на редот во Министерството за внатрешни работи, додека соодносот на етничките Албанци во Армијата на БЈРМ бил 25%.
51. По распаѓањето на СФРЈ, Парламентот на БЈРМ ја прифати декларацијата за независност на 17. септември 1991. По оваа декларација растечките политички тензии меѓу македонската и албанската етничка заедница во земјата се влошија по војната на Косово во 1999 и напливот на албански бегалци во Македонија што следеше. Во 2001 овие тензии најпосле кулминираа во внатрешен етнички албанско-македонски вооружен конфликт во границите на БЈРМ.

ВООРУЖЕНИОТ КОНФЛИКТ

52. Вооружениот конфликт започна во јануари 2001 и продолжи сè до најмалку втората половина на септември 2001. Двете главни борбени групи во конфликтот беа Силите за безбедност на БЈРМ (единиците на армијата и на полицијата) и албанската Ослободителна Национална Армија (понатаму во текстот: ОНА). На 13. август 2001 Охридскиот мировен договор беше потпишан од двете страни. Повремени судири продолжија и понатаму. Во текот на конфликтот најмалку 60 припадници на

силите за безбедност на БЈРМ беа убиени и околу 300 ранети. Според еден извор, ОНА загубила 67 лица. Околу 170 000 луѓе ги напуштија своите домови за време на седум-месечниот конфликт од кои 160 000 се вратиле до август 2002. Од август 2002 околу 7 400 лица останале расселени во рамките на земјата, а околу 3000 бегалци живеат во Косово.

53. Во текот на вооружениот конфликт 6 500 куќи беа оштетени до различен степен во областите зафатени со конфликтот. Повеќето од оштетените куќи им припаѓале на жители од албанско етничко потекло. Околу 3.547 беа оштетени меѓу 0 и 20%, 1.531 беа оштетени меѓу 21 и 40%, 717 беа оштетени меѓу 41 и 60% и 848 беа оштетени меѓу 61 и 100%.
54. ОНА водеше герилска војна во форма на брзи, изненадни напади. Тие ги напаѓаа полициските станици и полициските патроли на БЈРМ, поставуваа мини и ги наведуваа единиците на армијата на БЈРМ на борба. Кога конфликтот се прошири надвор од областите што се граничат со Косово во правец кон Тетово и Скопје, ОНА воспостави контрола над повеќе села. Секојдневните престрелки меѓу ОНА и силите за безбедност на БЈРМ кулминираа во вистински битки во областа на Тетово во март и во скопското село Арачиново во јуни 2001. Во текот на конфликтот безбедносните сили на БЈРМ употребуваа тенкови, артилерија и борбени авиони. Нападот на Љуботен беше последната заедничка операција на силите за безбедност на БЈРМ пред потпишувањето на Охридскиот мировен договор на 13. август 2001.

СЕЛОТО ЉУБОТЕН

55. Љуботен е претежно етнички албанско село, оддалечено околу 12 километри по воздушна линија од најблиската делница на границата меѓу Србија и Црна Гора и БЈРМ и 10 километри по воздушна линија од центарот на Скопје, главниот град на БЈРМ. Селото се наоѓа во општината Чаир и е расположено на југо-источното подножје на планинскиот венец Скопска Црна Гора, во северниот дел на Македонија. Опоколенио е со претежно етнички македонски села - Љубанци, Раштак и Радишани. Селото Љубанци е веднаш до селото Љуботен и неговиот центар е околу 1,5 километри од Љуботен.

56. Според пописот на населението од 1994, Љуботен имал население од 2.010 жители, од кои 93% етнички Албанци. Изутрината во неделата на 12. август 2001, во Љуботен имало околу 2.300 мажи, жени и деца. Попладнето на 10. август 2001 околу 50 луѓе го напуштиле селото. По главниот напад на Љуботен во неделата на 12. август 2001, стотици жители почнале да го напуштаат селото во колони во правец на Скопје за да избегаат од нападот.

ПОЗИЦИИТЕ НА АРМИЈАТА НА БЈРМ И НА ОНА ВО БЛИЗИНАТА НА ЉУБОТЕН

57. Во август 2001 Љуботен беше во борбената област на Првата гардиска бригада на Армијата на БЈРМ. Единици на Првата гардиска бригада ја држеа линијата на фронтот Ечмениште, Кула, Вукова Глава, манастирот Св. Никита, Бел Камен и Чаршија. Позициите на Третиот баталјон на Првата гардиска бригада беа во непосредна близина на Љуботен. Штабот на Третиот баталјон беше лоциран во Љубанци, помалку од еден километар оддалечен од Љуботен. Целосната бројна состојба на Третиот баталјон изнесуваше околу 500 луѓе.
58. Првата чета на Баталјонот ги држеше позициите во селото Бродец, околу 6 километри од Љуботен. Втората чета на Баталјонот ги држеше позициите на планинскиот срт северно од Љуботен, директно над селото. Најблиската позиција на Армијата на БЈРМ, „Смок“, пополнувана со луѓе од Втората чета на Третиот баталјон беше на околу 300 метри од Љуботен. Втората чета исто така имаше два 82-милиметарски минофрлача и две В-1 76-милиметарски артилериски орудија. Третата чета на Баталјонот ги држеше позициите во селото Раштак, околу 5 километри од Љуботен во должина по патот. Тешката минофрлачка батерија на Баталјонот со шест 120-милиметарски минофрлача беше лоцирана на оддалеченост од околу 2 километри над Љуботен. Од 10. август 2001 во Љуботен немаше ниту елементи на БЈРМ ниту на ОНА.
59. Од 10. август 2001 најблиските позиции на ОНА беа позициите на 114-тата Бригада на ОНА. Овие позиции беа стационирани во областа на манастирот Матејче, на другата страна од Скопска Црна Гора, 8 километри по воздушна линија северо-источно од Љуботен и беа пополнувани со луѓе од Вториот баталјон на 114-

тата Бригада. Бројноста на Вториот баталјон беше приближно меѓу 400 и 500 луѓе. Баталјонот располагаше со неколку 60-милиметарски и 82-милиметарски минофрлачи.

ИНЦИДЕНТОТ СО МИНАТА

60. Во околу 8.00 наутро, во петок 10. август 2001, на околу 5 километри северно од Љуботен, во областа на планинскиот венец Скопска Црна Гора, воено возило на БЈРМ што му припаѓало на Третиот баталјон на Првата гардиска бригада беше уништено од експлозивна направа со далечинско управување, во заседа, кај местото наречено Љуботенски бачила, коешто е околу 200 метри од позициите на Третиот баталјон на БЈРМ. Возилото ги носело во Љубанци војниците од Втората чета на кои им завршила смената.
61. Осум војници на БЈРМ беа убиени во инцидентот. Двајца од убиените беа жители на пограничното село Љубанци. Веднаш по експлозијата, припадници на ОНА отворија оган на камионот, предизвикувајќи ја Втората чета на БЈРМ да одговори, што се претвори во повеќечасовна престрелка меѓу двете групи. Овој состав на ОНА беше потоа истото утро нападнат од хеликоптерите Ми – 24 на Воздушните сили на БЈРМ во околината на Љуботенски бачила.

НАПАДОТ НА ЉУБОТЕН – ПЕТОК 10. АВГУСТ 2001

62. Истиот ден, во петок 10. август 2001, по престрелката меѓу ОНА и Третиот баталјон, Третиот баталјон отвори оган од малокалибарско оружје и испука најмалку две минофрлачки/топовски гранати на Љуботен, наводно во одмазда за смртта на осуммината војници кај Љуботенски бачила. Овие гранати убија двајца цивили, меѓу кои едно петгодишно дете. Немаше други легитимни воени цели во селото, освен можеби група од три вооружени лица. Никакви непријателски активности не биле извршени од страна на овие луѓе или било кој припадник на населението од селото. Подоцна истиот ден, полициска единица под команда на **Јохан ТАРЧУЛОВСКИ** пристигна во соседното село Љубанци. Во текот на ноќта меѓу 10. и 11. август 2001 оваа единица изврши извидување на Љуботен.

НАПАДОТ НА СЕЛОТО ЉУБОТЕН – САБОТА 11. АВГУСТ 2001

63. Меѓу 8.00 часот и 10.00 часот наутро во сабота, 11. август 2001, Третиот баталјон отвори оган на Љуботен од малокалибарско оружје. Подоцна истиот ден меѓу 5.30 и 6.00 попладне полициската единица на **Јохан ТАРЧУЛОВСКИ** испука неколку 66-милиметарски ракети на селото. Немаше никакви легитимни воени цели во селото ниту некакви непријателски активности беа извршени од припадниците на населението од селото.

НАПАДОТ НА СЕЛОТО ЉУБОТЕН – НЕДЕЛА 12. АВГУСТ 2001

64. Во неделата на 12. август 2001, селото Љуботен се најде под засилен комбиниран напад од страна на една полициска единица под команда на **Јохан ТАРЧУЛОВСКИ** и Армијата на БЈРМ. Во околу 8 часот наутро полициската единица на **Јохан ТАРЧУЛОВСКИ** составена од околу 100 луѓе влезе од северо-западниот крај на Љуботен, откај Љубанци. Копнениот напад на оваа група напредуваше по патот долж оската на селото од север кон југ. Нападот се концентрираше главно на северните и на источните делови на селото, додека единицата се движеше по Улица Пет, пред да сврти кон исток по патот кон Раштак. Единицата палеше куќи и оставаше траги на уништување како што напредуваше низ селото.

65. Третиот баталјон на Првата гардиска бригада обезбедуваше огнена поддршка за полицискиот копнен напад и истрела меѓу 40 и 60 120-милиметарски, 82-милиметарски и 76-милиметарски гранати во и околу селото меѓу 6.00 и 10.00 наутро. Гранатирањето требаше да го дезорганизира можниот отпор на напредувањето на полициската единица на **Јохан ТАРЧУЛОВСКИ** што можеби постоел во селото.

66. Како резултат на комбинираниот полициски и армиски напад на селото во неделата на 12. август 2001, во текот на 4 до 6 часа, шест цивилни жители Албанци биле застрелани од полициската единица на **Јохан ТАРЧУЛОВСКИ** и еден цивилен жител Албанец бил убиен од армиското гранатирање. Истовремено, полициската единица на **Јохан ТАРЧУЛОВСКИ** систематски запалиле најмалку 14 куќи во селото. Заедно со гранатирањето на куќите од страна на армијата, вкупно 21 куќа биле наполно

уништени, делумно уништени или оштетени од палењење, пукање, гранатирање или од комбинација од трите. Дванаесет жители биле жестоко тепани и притворени, од коишто десет биле однесени во полициската станица „Мирковци“. Еден од овие мажи умрел како последица од суровото постапување што било извршено врз него. Повеќето жители биле присилени да бегаат од селото за да избегнат смрт или повреди.

67. По копнениот напад, во раните до доцни попладневни часови, околу 90 мажи цивили, жители од Љуботен биле уапсени од полицијата додека бегале од селото. Потоа тие биле транспортирани до и притворени во различни притворни центри во и околу Скопје каде што биле задржани и со нив се постапувало сурово околу 48 часа.
68. Во недела 12. август 2001, присуството на вооружени албански борци во Љуботен беше проценето на максимум 10-15 лица вооружени со автоматско оружје и најмалку еден митралез. Овие поединци делувале или сами или во мали групи за да му се спротивстават на напредувањето на полициската единица на **Јохан ТАРЧУЛОВСКИ**.
69. Дополнително, на 12. август 2001, еден контингент од 60 борци на ОНА пристигна пред Љуботен од Никуштак, село оддалечено 12 километри од Љуботен. Групата се обиде да ја обиколи Втората чета на Третиот баталјон и да влезе во Љуботен. Меѓутоа, оваа група беше запрена од војската кај Бел Камен и Раштански Поток, околу 4 километри од Љуботен и Втората чета на Третиот баталјон отвори оган на нив. Некои извори известуваат дека ОНА претрпела жртви од вооружениот напад на војската.
70. Меѓу 10.00 и 11.00 часот наутро ОНА отвори оган со 82-милиметарски минофрлач од местото Бел Камен, кота 1470, до 4 километри од Љуботен, врз позициите на Втората чета на Третиот баталјон, во обид да го заштити повлекувањето на единицата на ОНА. Сите борбени активности околу селото Љуботен на 12. август 2001 престанаа меѓу 4.00 и 5.00 часот попладне.

/потпис на оригиналот/
Карла дел Понте
Обвинител

На ден 02. ноември 2005
Во Хаг
Холандија